

JÄÄTMEHOOLDUSE
KORRALDUSE MUUTMISE
ÕIGUSLIK PERSPEKTIIV

Carri Ginter PhD

13.02.2013

Linnade ja valdade päevad 2013

www.sorainen.com

- Konkurentsiameti teesid:
  - hetkel kehtiv jäätmeseadus on vaba ettevõtlust põhjendamatult piirav
  - on kaheldav, kas eksisteerivad avalikud huvid, mis selliste piirangute olemasolu õigustaks (Konkurentsiameti 21.11.2012 kiri keskkonnaministrile)
- Konkurentsiameti õigustatud teemapüstitus:
  - vaadata aeg-ajalt üle, kas vaba ettevõtluse ja konkurentsi piiramine on jätkuvalt õigustatud
  - muutuv keskkond (jätmed kui ressurss)

Ettevõtlusvabadus pole absoluutne

- Ettevõtlusvabadus ei ole absoluutne õigus

Riigikohus: “Ettevõtlusvabadust riivab avaliku võimu iga abinõu, mis takistab, kahjustab või kõrvaldab mõne ettevõtlusega seotud tegevuse. /.../ Põhiseaduse §-s 31 sõnastatud õigus tegeleda ettevõtlusega ei ole ometi absoluutne. Sama paragrahvi teine lause lubab seaduseandjal sätestada ettevõtlusõiguse kasutamise tingimused ja korra.”
(Riigikohtu otsus nr 3-4-1-6-00, p 11 ja 12)

Ettevõtlusvabaduse piiramise tingimused

- Seadusandjal on õigus ettevõtlusvabadust piirata – piiramiseks piisab “igast mõistlikust põhjusest”

Riigikohus on selgitanud, et seadusandja võimalus määrata ettevõtlusvabaduse tingimused ja kord “annab seadusandjale suure vabaduse reguleerida ettevõtlusvabaduse kasutamise tingimusi ja seada sellele piiranguid. Ettevõtlusvabaduse piiramiseks piisab igast mõistlikust põhjusest. See põhjus peab johtuma avalikust huvist või teiste isikute õiguste ja vabaduste kaitse vajadusest, olema kaalukas ja enesestmõistetavalt õiguspärane.” (Riigikohtu otsused nr 3-4-1-3-02 ja 3-4-1-3-12)

- Seadusandja peab kaaluma, kas ettevõtlusvabaduse piiramise põhjus johtub avalikust huvist või teiste isikute õiguste ja vabaduste kaitse vajadusest.
- Ettevõtlusvabadus ja tõhus konkurents on ainult ühed väärtused, mida kaaluda, lisaks neile ka:
  - keskkonnakaitse (ebaseaduslikud prügilad) – PS § 53 keskkonnakaitse
  - Inimestele hädavajaliku teenuse jätkusuutlikkus ja kvaliteet
  - kas KOV saab ilma jäätmehoolde turgu kontrollimata täita talle pandud kohustust korraldada antud vallas või linnas jäätmehooldust (KOKS § 6 lg 1)
  - KOV-i õiguste ja ja kohustuste tasakaal: kohustus tagada jäätmehoolduse korraldamine, aga puuduvad õigused, mille kaudu saaks oma kohustust täita?

- Hea õigusloome tava – eelnõudele peab eelnema analüüs ja kaasatud peavad olema eksperdid ja huvirühmad
- Justiitsministeerium: mõjude hindamise metoodika ja kontrollküsimustik
- KOV-idel on parim ülevaade ja tõendid, hindamaks kas korraldatud jäätmeveo rakendumine on aidanud vähendada ebaseaduslike prügilate arvu
- Seadusandja peab arvesse võtma objektiivseid tõendeid, fakte, analüüsi, uuringuid

Proportsionaalsus ja alternatiivid

- Proportsionaalsuse printsiip – eesmärgi saavutamiseks tuleb valida mõõdukas vahend
- Riigikohus: „Piirangud ei tohi kahjustada seadusega kaitstud huvi või õigust rohkem, kui see normi legitiimse eesmärgiga on põhjendatav. Kasutatud vahendid peavad olema proportsionaalsed soovitud eesmärgiga /.../“ (Riigikohtu otsus nr 3-4-1-6-00, p 13)
- Variandid turgude täieliku avatuse ja suletuse vahel:
  - Jäätmekäitluskohta ainuõigus – kas lubada KOV-il eelistada vaid üht jäätmekäitluskohta? Miks mitte mitu erinevat? Suuremad piirkonnad? Üks KOV, mitu KOV-i, regioon, riik?
  - KOV kui jäätmevedaja ainus klient – keelata või jätta see võimalus alles?
  - Jäätmeveo konkurentsipiirangud – mitu KOV-i nõuetele vastavat teenusepakkujat, register KOV-i juures?

Aitäh!

Carri Ginter PhD

Tartu Ülikooli õigusteaduskonna Euroopa õiguse dotsent

Advokaadibüroo SORAINEN vandeadvokaat ja partner

6 400 914

carri.ginter@ut.ee

Estonia

Pärnu mnt 15

10141 Tallinn

phone +372 6 400 900

fax +372 6 400 901

estonia@sorainen.com

Latvia

Kr. Valdemāra iela 21

LV-1010 Rīga

phone +371 67 365 000

fax +371 67 365 001

latvia@sorainen.com

Lithuania

Jogailos 4

LT-01116 Vilnius

phone +370 52 685 040

fax +370 52 685 041

lithuania@sorainen.com

Belarus

ul Nemiga 40

220004 Minsk

phone +375 17 306 2102

fax +375 17 306 2079

belarus@sorainen.com